

**SAHİBİ VE YAZI İŞLER
MÜDÜRÜ :**

**TÜRKİYE İSLÂM ENSTİTÜLER
TALEBE FEDERASYONU ADIN.
GENEL BAŞKAN**

Cahid BALTACI

İDARE MÜDÜRÜ :

İ. Lütfi ÇAKAN

BU SAYIDA

SELÂM	...	...	...	İSLÂM MEDENİYETİ
ALLAHA İMAN	...	...	...	Ebul-A'lâ EI-MEVDÜDİ Terc.: Mehmet AYDIN
İSLÂM SADELİK VE KOLAYLIKLAR DİNİDİR	...	...	...	Mehmed SOFUOĞLU
İSLÂMDA HAC	...	...	...	Tevfik ÇAPACI
İSLÂMDA VAHDET	...	...	...	Tahir BÜYÜKKÖRÜKÇÜ
HAYR'UN-NESSÂC	...	...	...	Dr. A. Şubhi FURAT
NE SÖYLÜYOR? (Şiir)	...	...	...	A. İhsan GENC
TEVFİK FİKRET	...	...	...	Mahir İZ
ALIM-SATIM AKDİ	...	...	...	Dr. Y. Ziya KAVARCI
ESKİ YAZI İLE YENİ YAZI	...	...	...	Sabri AKDENİZ
GARB ÜLKELERİNDE VE BİZDE DİN DERSLERİ	...	...	...	Hayrettin GÜLDİKEN
SEHERDE DUÂ (Şiir)	...	...	...	M. İlyas SUBAŞI
İSLÂM DİNİ VE MODERN FİZİK	...	...	...	Nahit DİNÇER
FERMAN DİLEĞİ (Şiir)	...	...	...	Mestan GÜNEL
SUALLERE CEVAPLARIMIZ	...	...	...	Gazi MERT
BUHRAN	...	...	...	Cahit ZARİFOĞLU
NAAT-I ŞERİF (Şiir)	...	...	...	Hersekli Arif HİKMET
TARİH VE LISÂNİYÂT	...	...	...	İ. Semaheddin CEM
MÜSİKİMİZİN MAHVINA DOĞRU	...	...	...	Cahit ÖNEY
MİSVAK — DIŞ FIRÇASI	...	...	...	Dr. Asaf ATASEVEN
EZİLENLER	...	...	...	Hilmi KURTULUŞ
HABERLER	...	...	...	İSLÂM MEDENİYETİ

İDAREHANE

Türkiye İslâm Enstitüleri Talebe Federasyonu Genel Merkezi
Nuruosmaniye Caddesi No: 82/1
Tel. : 22 46 02

CAĞALOĞLU — İSTANBUL

Haberleşme Ve Havale Adresi :
İSLÂM MEDENİYETİ, P.K : 1315

S İ R K E C İ

TEMSİLCİLERİMİZ

Ankara : T.İ.H.O.M.C.F. Genel Başkanı: **Mehmet KARAMAN**
Kayseri: T.İ.E.T.F. İkinci Başkanı : **İ. N. NURSAÇAN**
Konya : T.İ.E.T.F. Mah. İcr. Kom. Başk. : **Ahmet FİDAN**
İzmir : T.İ.E.T.F. Mah. İcr. Kom. Başk. : **Orhan ÇETİN**
Dış Münasebetler : **Mahmut ÖZTÜRK**

TEKNİK KADRO

Sekreter : **Erdoğan ATAK** Ressam : **Gürbüz AZAK**
Dizgi ve Baskı : **AHMET SAİT MATBAASI — İSTANBUL**
Yıl : 1. Sayı : 7
Basıldığı Tarih : 25 Şubat 1968

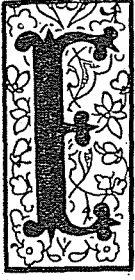
ABONE

Yıllık : 12 sayı, 30. TL.
Altı Aylık : 6 sayı, 15. TL.
Öğrencilere % 20 Tenzilât yapılır.
Yabancı Memleketlere İki katı.
Bir sayısını : 250 Kuruş.

İLÂN TARİFESİ

Dış Kapak: 2 renk 2.500 TL.
İç Kapak: 2 renk 1.500 TL.
Renkli ilân sahifesi :
Tamamı : 1.200 TL.
1/2 : 750 TL.
1/4 : 400 TL.
1/8 : 250 TL.

Mecmuamızdaki yazılar me'haz gösterilmeden alınmaz.
Gönderilen yazılar basılsın basılmasin iade edilmez.

BÜ Hureyre (R) dan: Şöyle demiştir: A'râbinin biri mescidde kalkıp bevletti. Oradakiler bağıştılar. Nebiyy (S) onlara: «Onu bırakın (işini görsün) sonra sidiğinin üzerine bir kova su dökün. Çünkü sizler ancak kolaylaştırıcılar olmak üzere ba's olundunuz, zorlaştırıcılar olarak ba's olunmadınız» buyurdu (1).

Abdullah ibn Amr ibn Âs (R) dan: Şöyle demiştir:

Rasûlullah (S) veda haccında halk sor(ub öğren)sun diye Minâ'da durdu. Yanına biri gelip: Bilemedim de (kurban) kesmeden traş oldum dedi. «Kurbanımı kes, günahı yok» buyurdu. Diğeri gelip: Bilemedim de remiyden evvel kestim dedi: «Remiyet, günahı yok» buyurdu.

Nebiyy (S) e (o gün taş atmak, kurban kesmek, traş olmak ve tavaf etmek gibi kurban bayramı gününün işlerinden) öne geçirilmiş veya geriye bırakılmış hiçbir şey sorulmadı ki (cevabında) «y a p g ü n a h ı y o k» buyurmasın (2).

İbn Abbâs (R) dan: Nebiy (S) e (hacda) kurban kesmek, traş olmak, remiy yapmak, bu üçten herbirini öne geçirmek veya geriye bırakmak hakkında soruldu da «h a r e c y o k t u r (yani bu işlerde günah ve fidye yoktur)» buyurdu (3).

Ebû Hureyre (R) den: Dedi ki: Bir defa biz Nebiyy (S) in yanında otururken birisi geldi ve: Yâ Rasûlallah helâk oldum diye halinden yanıktı. Rasûlullah, «sana ne oldu ki?» diye sordu. O kimse: Yâ Rasûlallah ramazanda oruçlu iken zevcime yaklaştım dedi. Rasûlullah (S): «Hürriyete kavuşturacak bir köle bulabilir misin?» buyurdu. Adam, bulamam dedi. Rasûlullah: «Öyle ise iki ay zincirleme oruç tutmağa gücün yeter mi?» diye sordu. Adam, gücüm yetmez (hem ben bu felâkete oruç yüzünden uğramadım mı) dedi. Rasûlullah: «Altmış yoksulu doyurmak yolunu da bulamaz mısın?» buyurdu. Adam hayır bulamam dedi. Ebû Hureyre dedi ki: O adam Peygamberin yanında durdu. Biz de ne olacağını beklemekte iken Peygambere içi hurma ile dolu ve râvinin m i k t e l i dediği (onbeş sâ' alan) bir zembîl getirildi. Rasûlullah, «hani soran nerededir?» buyurdu. O adam, benim diye (ayağa kalktı) Rasûlullah, «bu hurmayı al, yoksullara sadaka et» buyurdu. Adam, benden daha fakir bir yoksula mı vereceğim yâ Ra-

sûlallah! Allah'a yemin ederim ki Medîne'nin kara taşlı iki dağı arasında benim âilemden daha fakir bir âile yoktur. Bunun üzerine Peygamber, dişleri görününceye kadar güldü, sonra o adama: «Haydi bu hurmayı (al) âilene yedir» buyurdu (4).

Ebû Cuhayfe (R) den: Nebiyy (S) Selman ile Ebu'd-Derdâ arasında kardeşlik te'sis etmişti. Selman,

(1) Buhârî, Edeb, b. Rifk fi'l-emri küllihi.

Muslim, Tahâre, b. Vucûbi gusl'l-bevli ve ğayrihi...

el-Lu'luu ve'l-Mercân.. I, 70 «162». Buhârî'nin Enes ibn Mâlik'den gelen diğer bir rivayetinde Rasûlullah'ın: «Onun sidiğini kestirmeyiniz...» buyurduğu tasrîh edilmiştir.

(2) Buhârî, B. izâ râmû bâde ma emsâ ev halaka...

Muslim, Hacc, B. men halaka kable'n-nahri ev nahara kable'r-remiyi.

el-Lu'luu ve'l-Mercân.. I, 71 «74». (3) Buhârî, Hacc, izâ ramâ ba'de mâ emsâ ev halaka kable en zebaha nâsiyen ev câhilen.

Muslim, Hacc, men halaka kable'n-nahri ev nahara kable'r-remiyi.

(4) Buhârî, Savm, b. el-Mücâmî' fi Ramadân hel yu'tim ehlehu mine'l-kef-fâra izâ kânû mehâvic.

Muslim, Sıyâm, b. tağlîz'l-cimâ fi nehâri ramadân ale's-sâim..., el-Lu'luu ve'l-Mercân. II, 12 «678».

İslâm, sadelik

ve

kolaylıklar

dînidir «4»

Ebu'd-Derdâ'yı ziyaret etti ve Ummu'd-Derda'yı eski bir elbise içerisinde perişan gördü de, bu ne hal diye sordu. Ummu'd-Derda kardeşin Ebu'd-Derdâ'nın dünyada bir işi ve ilişiği yok ki (gündüz oruç tutar, gece namaz kılar) diye yanıktı. Derken Ebu'd-Derdâ geldi. Selman için yemek yaptı. Selman Ebu'd-Derdâ'ya: Sen de ye, dedi. Ebu'd-Derdâ, ben oruçluyum demesi üzerine Selman: Sen de yiyinceye kadar ben yemiyeceğim, dedi. Ebu Cuhayfe diyor ki: Ebu'd-Derda da (orucunu bozup misafiriyle) yedi. Gece olun-

Mehmed
SOFUOĞLU
(İst. Yük. İslâm
Ens. Öğretim üyesi)

ca Ebu'd-Derdâ (gecenin evvelinde) namaza kalkmak istedi. Selman uyu, diye men etti. Ebu'd-Derdâ da uyudu. Sonra bir daha kalkmak istedi, yine Selman, uyu diye menetti. Gecenin sonu olunca Selman, artık şimdi kalk dedi. Kalktular namaz kıldılar. Namazı müteakib Selman Ebu'd-Derdâ'ya :

Muhakkak ki Rabbin için üzerinde bir hak, nefsin için üzerinde bir hak, âilen için üzerinde bir hak, ziyâretçilerin için üzerinde bir hak vardır. Binaenaleyher hak sahibine hakkını ver, dedi. Sonra Ebu'd-Derdâ Peygambere geldi ve bu vak'ayı O'na anlattı. Bunun üzerine Rasûlullah (S): «Selman doğru söylemiştir» buyurdu (Buhârî, Savm, b. visâl ile's-sahari).

Abdullah ibn Amr ibn Âs (R) dan: Şöyle demiştir: Rasûlullah bana:

«Ey Abdullah! Gündüz oruç tutar, gece namaz kılar olduğun bana haber verilmedi. mi?» dedi. Ben, evet yâ Rasûlallah dedim. «Böyle yapma, oruç tut, iftar et, namaz kıl ve uyu. Çünkü vücudun için üzerinde bir hak. Gözün için üzerinde bir hak. Eşin için üzerinde bir hak ve ziyâretçilerin için üzerinde bir hak vardır, buyurdu (5).

Enes ibn Mâlik (R) den: Dedi ki: Nebiyy (S) mescide girdi. Girince mescidin iki direği arasına çekilmiş bir ip gördü. «Bu ip nedir?» diye sordu. Sahabiler, bu Zeyneb'in ipidir. Zeyneb (namazda ayakta durmaktan) yorulunca bu ipe tutunur dediler. Peygamber (S): «Hayır (ibadette böyle güçlük ihtiyar olunmaz) bu ipi çözüntüz. Sizin biriniz zinde ve neş'eli oldukça namaz(ını ayakta) kulsun, yorulunca da hemen otursun (ve namazını oturduğu halde tamamlasın)» buyurdu (Buhârî, Muslim).

TALHA ibn Ubeydillah (R) dan: Şöyle der: Necid ahalisinden saçı darmadağın bir kimse Rasûlullah (S) a geldi. Uzaktan sesini karmakarışık duyuyor fakat ne söylediğini anlyamıyordum. Nihayet yaklaştı. Meğer İslâmın ne olduğunu soruyormuş. (Bu suâlne karşı) Rasûlullah (S): «Bir gün bir gece içinde beş namaz buyurdu» (Adam): «Üzerimde bu namazlardan başkası da olacak mı?» diye sordu. «Hayır,

meğer ki kendiliğinden kılasın» cevabını verdi. Ondan sonra Rasûlullah (S): «Bir de ramazan orucu» buyurdu. (Adam) yine: «Üzerimde bundan başkası da olacak mı?» diye sordu. O da, «hayır, meğer ki kendiliğinden yapasın» cevabını verdi. Talha der ki Rasûlullah zekâtı da ona söyledi. (Adam yine): «Üzerimde bundan başkası da olacak mı?» diye sordu. Rasûlullah: «Hayır, meğer ki tatavvu' edesin» cevabını verdi. Bunun üzerine Necid'li zat: Vallahi bundan ne artık ne eksik bir şey yapacak değilim diyerek arkasına dönüp gitti. Rasûlullah: «Eğer doğru söylüyorsa felâh buldu» buyurdu (6).

Ebu Hureyre (R) den: Nebiyy (S) e bir arâbi geldi ve: Yâ Rasûlallah, beni bir amele delâlet et ki, ben onu işleyince cennete girebileyim dedi. Rasûlullah (S): «Allah'a ibadet edersin ve Allah'a hiçbir şeyi ortak kılmazsın. Farz namazı kılar, farz olan zekâtı verir ve ramazan orucunu tutarsın» buyurdu. Arâbi: Hayatım elinde olan Allah'a yemin ederim ki ben (sizden işittiğim) bu ibadetler üzerine hiçbir ibadet ziyade etmem deyip de sonra dönüp gidince, Peygamber: «Her kim cennet ehlinde birine bakıp sevinmek isterse şu adama baksın» buyurdu.

Taberânî'nin rivâyetinde Peygamberin şunu da ilâve ettiği haber veriliyor: «Kendine arzu ettiğin her hayır ve nimeti, insanlar için de temenni edersin, sana gelmesini istemediğin her şer ve zararı, insanlar hakkında da revâ görmeyip bırakırsın» (Buhârî, Muslim, Salât).

Ebu Mes'ûd el-Ensâri (R) den: Şöyle demiştir:

Rasûlullah (S) a biri gelip: Yâ Rasûlallah! Fılınca bize (namaz kıldırırken) o kadar uzatıyor ki âdeti namazı terk edecek gibi oluyorum, dedi. Peygamber (S) i hiçbir mev'ızada o günkü kadar öfkeli görmedim. Buyurdu ki: «Ey insanlar, sizler nefret ettiricilersiniz. Her kim halka namaz kıldırırsa hafif tutsun. Çünkü cemâatin içinde hasta, zayıf ve hâcet sâhibi olanlar vardır» (7).

UKBE ibn Âmir (R) den: Şöyle demiştir: Kız kardeşim (Ummu Hibbân) beytullah'ı yaya olarak gidip ziyâret etmeyi adamış ve (hâlinin za'fından şikâyet ederek) bu meselenin nebiyy (S) den sorulmasını bana emretmişti. Ben Peygambere sorduğumda cevaben,

(ibtidâ) «yaya yürüsün (sonra râhilesine) binsin» buyurdu (8).

Enes (R) den :

Nebiyy (S), iki oğlunun arasında, onlar tarafından sevk olunan ihtiyar bir kimse gördü. «Bunun zoru nedir?» dedi. Oğulları: (Yâ Rasûlallah! Babamız) yaya Kâbeye gitmeyi nezretmiştir dediler. Rasûlullah: «Şüphesiz ki Allah bu ihtiyarın nefsinin azaplandırılmakla yaptığı ibadetten elbette müstağnidir» buyurup ona binmesini emretti (Buhârî, Hac, b. men nezere'l-meyşe ile'l-Kâ'be).

Abdullah ibn Umer (R) den: Dedi ki: Biz Rasûlullah (S) a emirlerini dinlemek ve itaat etmek üzere bîad ederdik de O bize (şefekat ederek): «Gücünü zeyettiki kadar» buyururdu (Buhârî, Ahkâm).

Abdullah ibn Mes'ûd (R) dan; Şöyle demiştir: Nebiyy (S) va'z hususunda bize bıkkınlık gelmesin diye halimize bakıp (ona göre) gün (ve saat) kollardı (Buhârî, İlim).

Câbir ibn Abdillâh (R) dan:

Âişe, Peygamberin vedâ haccında umre ile telbiye etti. Cabir hadisi sevketti ve onda şunu ziyade kıldı: Dedi ki: Rasûlullah (S) sırf kolaylıktan ibâret bir zât idi. Âişe bir şey arzu ettiği zaman o şey üzerinde Âişe'ye mutâbaat eylerdi. Rasûlullah Abdurrahman ibn Ebî Bekr ile beraber Âişeyi gönderdi, Âişe de TEN'İM'den umre niyetiyle telbiye yaptı (9).

Câbir ibn Abdillâh (R) dan: Dedi ki:

Rasûlullah (S) bir seferde idi. Derken üzeri gölgelendirilmiş olduğu halde yanında insanlar toplanmış bir adam gördü ve, «onun nesi

(5) Buhârî, Savm, b. hakki'l-cismi fi's-savmi. Muslim, Siyâm, b. en-nehyi an savm'd-dehri.

el-Lu'luu ve'l-Mercân. II, 24 «715».

(6) Buhârî, İman, zekât mine'l-İslâm. Muslim, İmân, b. Salâvâti'l-Hams mine'l-îmân.

el-Lu'luu ve'l-Mercân. I, 2 «6».

(7) Buhârî, Ahkâm, hel yakd'il-hâkim ev yufti ve huve ğadbâne.

Muslim, Salât, emru'l-eimme bi tah-fifi's-salâti..., el-Lu'luu ve'l-Mercân. I, 106 «267, 268».

(8) Buhârî, Hac, b. men nezere'l-meyşe ile'l-Kâ'be, Abdullah ibn Malik'in rivayetinde «Rahilesine binsin üç gün oruç tutsun», İkrime'nin İbn Abbâs'dan rivayetinde de; «Binsin bir deve kurban etsin» ziyâdeleri vardır.

(9) Muslim, Hac, b. beyânı vucûhi'l-ihram...; Mezühübül-ülemâ fi tahallülü'l-mu'temini'l-Mutemetti' Muslim, bi-Şerhi'n-Nevevi 8/160.

İslâm, Sadelik
Ve
Kolaylıklar
Dinidir

var?» buyurdu. Oruçlu bir adam dediler. Rasûlullah (S): «Seferde oruç tutmak, hâlis iyilik değildir» dedi ve Allah'ın sizin lehinize yapmış olduğu ruhsatlarından ayrılmayınız» buyurdu (10).

İbn Abbâs'dan, şöyle demiştir:

Rasulullah (S) Medine'de korku ve yağmur olmadığı halde öğle ile ikindi ve akşam ile yatsı namazlarını birleştirdi.

İbni Abbas'a: (Rasulullah); Bununla neyi murad etti? denildiğinde Ümmetini zorluğa düşürmemeyi murad etmiştir dedi (11).

İbn Abbâs (R) dan; şöyle demiştir:

Rasûlullah (S) Medine'de korku ve sefer olmadığı halde öğle ile ikindi bir arada birleştirmiş olarak kıldırıldı.

Ebû Zübeyr dedi ki: Saide bunu niçin yaptı diye sordum. Saîd: Senin bana sorduğun gibi ben de İbn Abbâs'a sordum da bana cevabında:

« Rasûlullah ümmetinden hiçbir kimseyi zorluğa düşürmeyi istememiştir » dedi (12).

Ebû Mûsâ ve Muâz'dan; Saîd İbn Ebî Bürde'den; o da babasından: Dedi ki: Nebiyy (S) dedesi Ebû Mûsâ'yı ve Muâz'ı Yemen'e gönderdi ve onlara şu emri verdi:

« Kolaylaştırınız, zorlaştırmayınız. Müjdeleyiniz, ürkütmeyiniz ve mutâaat ediniz » (13).

Rasûlullah (S) ashâbından birini bir işe gönderdiği zaman dâima şu emri verirdi: « Kolaylaştırın, zorlaştırmayın, müjdeleyin nefret ettirmeyin » (14).

Enes (R) den, Nebiyy (S):

« Kolaylık gösterin,

güçlük göstermeyin, müjdeleyin, ürkütmeyin » buyurmuştur (15).

İSLÂM'IN sadelik ve kolaylığı Hz. Muhammed'in hârika kolaylıklarından ibaret olan tatbikatı, yalnız bu örneklerle münhasır değildir. Kur'an-ı Kerim'in daha başka âyetlerinde ve sahîh sünnet kitaplarının nice hadislerinde pek çok örnekler göstermek kâbildir (16). Bütün bu örnek ve şeksiz deliller bizi şu nuca vardiyecektir:

Peygamberin en sarîh tebliğat ve tatbikatı, islâmın doğruluk sadelik ve kolaylığını ta'lim ve takfir ile bunu olduğu gibi muhâfazaya dâir kat'i emirler vermiş olmasıdır.

İslâmın bu derece doğruluk sadelik ve kolaylık vasıflarıyla vaz' edilmesinin hedefleri arasında, insanlığı bir daha başka bir dine ihtiyaç bırakmamak ve beşeriyetin en büyük kısmının dînli kalmasını temin etmek de vardır. Bunu sağlama yolu, Allah Taâlâ'nın koyduğu, Peygamberinin tebliğ ve ta'yin ettiği en ma'kûl ölçüde bulunan dînî mükellefiyetleri, olduğu gibi muhâfaza etmek, bunlara hiçbir günâ ek-siltme veya artırma bid'atlarına ma'rûz bırakmamaktır. Zaten vakitlerinin çoğu işgal edilmiş, birçok vazifeler ve meşgalelerle bunalmış olan insanlığın daha fazla dînî mükellefiyetler yüklenmeğe tâkatı kalmamıştır.

DERTLİ ve kederli insanlığın en emîn tesellisi ve ümidi olup maddî, ma'nevî en iyi bir yaşayış nizâmı sağlayacak olan İslâm dîninin, Allah'ın koyduğu, son Peygamberi Muhammed Mustafa'nın tebliğ ve ta'lim eylediği doğruluk, sadelik ve kolaylık ta muhâfazasına ısrarla devam etmeli ve ettirmelidir. İnsanlığın gerçek felâhi bunu başarmağa bağlıdır. Fert ve cemiyet olarak bu başarıya ulaşmakta rehberimiz, Kur'an-ı Kerim ve Peygamberin ölümsüz tatbikatıdır. İyilik, doğruluk ve güzelliğin en şaşmaz ve en ideal örneği hiç şüphe yok Hz. Muhammeddir:

« Andolsun muhakkak ki size Allah'ın rasûlünde pek güzel bir örnek vardır: Allah'a ve son güne ümid besler olup da Allah'ı çok zikreleyen kimseler için » (el-Ahzâb: 21).

«Ey Rabbimiz! İndirdiğine imân ettik ve Rasûlünün ardınca gittik, artık bizi o şâhidlerle beraber yaz!»

(Âlu İmrân: 53)

«Ey Rabbimiz! Bizlere ledünnünden bir rahmet ver ve bizim için işimizden bir muvaffakiyyet hazırla!» (el-Kehf: 10).

«Ey Rabbimiz! Ancak sana güvenip dayandık ve yalnız sana gönül verdik, dönüş de ancak sanadır.» (el-Mumtehne: 4).

«Ey Rabbimiz! Bizi o küfredenler için bir fitne (konusu) yapma. Bizi mağfiret buyur ey Rabbimiz! Çünkü hakikat sensin ancak yegâne galig, yegâne Hakim (el-Mumtehne: 5).

(10) *Muslim, cevazu's-savm ve fıtır fi şehri ramadân li'l-musâfirin...*

(11) *Muslim, Salâtu'l-musâfirin ve kasrihâ, b. cem'i beyni's-salâteyni fi'l-hadar.*

(12) *Muslim, Salâtu'l-musâfirin ve kasrihâ, b. cem'i beyni's-salâteyni fi'l-hadar. I, 489 «705-707».*

Buhârî ile *Muslim'in* ittifak ettiği hadîsde İbn Abbâs bu namazları Medîne'de bizzat Peygamber ile beraber kılmıştır: *el-Lu'luu ve'l-Mercân... I, 154 «411».*

(13) *Buhârî, Megâzi, Ba'su Ebi Mûsâ ve Muâz ile'l-Yemeni kable Hacceti'l-vedâ.*

Muslim, Cihad, b. fi'l-emr bi't-teysir ve terki't-tenfir, el-Lu'luu ve'l-Mercân.. II, 231 «1130».

(14) *Muslim, Cihad, b. fi'l-emri bi't-teysir ve terki't-tenfir. Muslim, biseri'n-Nebevi 12/40.*

(15) *Buhârî, İlm, mâ kâne'n-Nebiyu (S) -yetehevvaluhum bi'l-mev'ıza ve'l-ilm key lâ yünefferû.*

Muslim, Cihad, b. fi'l-emri bi't-teysir ve terki't-tenfir. el-Lu'luu ve'l-Mercân; Cihad. 2/233 «1131».

Kolaylaştırmaya örnek olarak İbn Mes'ûd'un sâdece perşembe günleri ders yapmasına âid hadîs için bak: el-Lu'luu ve'l-Mercân.. III, 372 «1792».

Muslim, Sıfatu'l-münâfikîn ve ahkâmuhum, b. el-İktisâd fi'l-mev'ıza.

(16) Hz. Peygamberin şahsında ve tebliğlerinde tecellî eden İslâm dîninin doğruluk, sadelik, kolaylık ve musâmahası Kur'an-ı Kerim'de ve bütün sahîh sünnet kitapları muhtevasında görülür. Bu husus ayrıca şu eserlerde de müstakîl bölümler halinde yazılmıştır:

Şâh Velîyullah Dehlevî, Huccetullahi'l-Bâlîğa bâbu't-teysir, I, 88.

İmâm Birgivi, et-Tarîkatu'l-Muhammediyye..., faslu's-sâlis fi'l-iktisâd fi'l-amel.

Ahmed Abdurrahman el-Bennâ, el-Fethu'r-Rabbânî fi tertîbi Müsnedi'l-İmâm.

Ahmed İbn Hanbel eş-Şeybânî, bâbun fi semâhati dînî'l-İslâm ve'l-İtizâzi bihi ve ennehu Ahabbu'l-edyânî ilallahî... I, 89.